

Údaje o doterajšej odbornej činnosti; perspektívy a smerovania činnosti učiteľa jazykov na Fakulte zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity

Celý doterajší aktívny pracovný život som prežil na akademickej pôde. Je to práca, mentálne nastavenie, intelektuálne nasadenie, nároky a spôsob komunikácie, ktoré predurčujú moje očakávania a predstavy uplatnenia, a aj determinujú mieru a podobu osobnej profesionálnej satisfakcie. Tá je, napokon, vždy *conditio sine qua non* u každého, kto môže byť svojim odborným pôsobením prínosným pre svoje okolie. Ten čas ma vnútorne naplňal rovnakou mierou, akou som sa ho ja usiloval naplňovať svojou prácou. Nedokážem si predstaviť svoje pôsobenie v oblasti mimo mojej doterajšej profesijnej skúsenosti a som preto odhodlaný rozvíjať svoju odbornosť, svoje kompetentnosti a zručnosti na univerzitnom pracovisku a v jeho prospech. Bolo by pre mňa motivujúcou výzvou i ctou, ak by to mohla byť Ostravská univerzita. Myslím si, že akúkoľvek motiváciu najlepšie umožní pochopiť príbeh, ktorého je ona súčasťou, a súčasne predpokladom.

Na pracovné miesto vysokoškolského učiteľa som nastúpil v roku 1998, hneď po ukončení štúdia vedeckého smeru estetiky a klasickej filológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vyučovaniu latinského jazyka pre romanistov som sa venoval na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici približne desať rokov. Ako vedúci Oddelenia latinského jazyka a literatúry pri Katedre románskych jazykov FiF UMB som sa usiloval navrhovať modifikácie programu jeho výučby. Popri tom som vyučoval latinský jazyk na viacerých fakultách pre odborové štúdiá histórie, filozofie, práva a evanjelickej teológie. Istý čas som sa venoval aj vyučovaniu dejín antického umenia a antickej civilizácie na Katedre európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB. Po odchode z Banskej Bystrice som nasledujúcich dvanásť rokov vyučoval latinský jazyk pre odborovo špecifické teologické štúdiá na Univerzite Komenského v Bratislave a na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Po návrate z Bolonskej univerzity som na Katolíckej univerzite v Ružomberku navrhol zriadenie študijného odboru učiteľstva talianskeho jazyka a literatúry. Návrh bol vedením pedagogickej fakulty prijatý a bol som poverený personálnym vybudovaním pracoviska, vypracovaním študijného programu a príslušných akreditačných spisov. Súčasne vznikol Ústav talianskeho jazyka a kultúry, ktorého som sa stal riaditeľom. V priebehu dvoch rokov sa nám podarilo akreditovať štúdium taliančiny v bakalárskom aj magisterskom stupni. Súčasťou nového programu nemohol nebyť aj latinský jazyk pre talianistov; tu mi dobre poslúžila predchádzajúca praktická skúsenosť z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Tak dostala katedra cudzích jazykov PF KU, od svojho vzniku existujúca bez riadneho akreditovaného štúdia cudzieho jazyka, svoj plný zmysel. Väčšina z týchto rokov bola dôležitým obdobím môjho života. Mal som prácu a vízie, ktoré som mohol projektovať a realizovať podľa skúseností a s využitím možností nadobudnutých najmä počas štúdií v zahraničí. Boli to vynikajúce skúsenosti. V Perugii, na univerzite, ktorá sa od svojho vzniku prednostne špecializuje na poskytovanie vzdelávacích programov talianskeho jazyka pre cudzincov, som medzi rokmi 2004 - 2008 absolvoval diplomované štúdium pozostávajúce z niekoľkých, na seba nadväzujúcich viacmesačných kurzov talianskeho jazyka a kultúry, ktoré som zavŕšil

skúškami na úrovni C2. V Bologni som absolvoval 2. stupeň vysokoškolského štúdia v odbore moderná filológia a európske literárne kultúry v špecializácii talianistika (nadväzne na predtým absolvovaný prvý stupeň štúdia talianskeho jazyka a kultúry na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre). Kvalifikácia i prax klasického filológa - latinčinára mi boli výbornou prípravou a poskytovali mi širší, solídnejší základ pre odbornosť moderného filológa - talianistu i presnejší a hlbší vhľad do romanistických štúdií ako takých. Počas svojich pobytov v Taliansku som mal viacero príležitostí stretávať vzácných ľudí z rôznych oblastí talianskeho kultúrneho a spoločenského života, zvlášť rád spomínam na možnosť počúvať i osobne poznať Umberta Eca nielen ako vtedy ešte aktívneho profesora na bolonskej univerzite, ale mal som príležitosť stráviť s ním čas aj osobne, mimo prednáškovej auly. Stalo sa tak počas jeho návštevy (na pozvanie vtedajšieho slovenského veľvyslanca v Taliansku) na Medzinárodnom veľtrhu detskej knihy Bologna 2010, kde bola Slovenská republika čestným hosťom a kde som mal možnosť byť prítomný pri zabezpečovaní niektorých aktivít.

Stretnutia s hodnotnými ľuďmi a pobyty v inšpiratívnom prostredí našťastie nepôsobia len na úrovni individuálneho a momentálneho uspokojenia, ale majú moc formovať a predznamenať ďalšie podoby myslenia a konania. V Bratislave som bol študentom klasickej filológie u pána profesora Špaňára, profesora Buriana a nedávno zosnulého profesora Škovieru, hlbokého, vysoko morálneho, nesmierne vzdelaného humanistu, vynikajúceho človeka a excelentného klasického filológa. Samotné štúdium talianskeho jazyka a talianskej kultúry v Perugii (2004 - 2008) a v Bologni (2008 - 2012) bolo veľmi motivujúce a nepochybne inšpiratívnejšie, než aké by mi mohla ponúknuť niektorá univerzita doma. Preto neočakávaná príležitosť vytvoriť nový študijný odbor v Ružomberku, plne využijúc všetky tieto okolnosti a možnosti, bolo najviac, čo som si z pracovného hľadiska mohol želať. Profesionálny záujem o jazyk aj ako o autentický prostriedok poznávania iných kultúr a im vlastných spôsobov myslenia a vnímania spoločenskej reality som uplatňoval aj v redakčnej práci či organizovaní medzinárodných konferencií a iných vedeckých a kultúrnych podujatí. Som autorom a hlavným organizátorom projektu medzinárodných konferencií "Taliánsky jazyk a kultúra v strednej Európe / Lingua e Cultura italiana nell'Europa centrale" organizovaných na Katolíckej univerzite v Ružomberku v rozmedzí rokov 2011 - 2018 alebo cyklu kolokviálnych akademických stretnutí s významnými osobnosťami slovensko-talianskeho medzikultúrneho dialógu "Súostrovie Kultúra".

Napĺňalo ma uspokojením pomáhať otvárať študentom i kolegom možnosti a ďalšie brány ku komunikácii, spolupráci, štúdiu a poznávaniu talianskeho i latinského jazyka a kultúry. Pre Ružomberok sa mi hneď v prvých rokoch podarilo nadviazať a inštitucionalizovať viacero fungujúcich vzťahov s talianskymi univerzitami a vydavateľstvami. Tento otvorený priestor môžu dobre využívať nielen jednotliví kolegovia, ale aj fakulta pri vydávaní svojich projektových publikácií či pri pozývaní zahraničných profesorov a expertov do redakčných a vedeckých rád.

Jazykové vzdelávanie na vysokých školách je neoddeliteľnou súčasťou vzdelávacieho procesu bez ohľadu na študovaný odbor budúceho absolventa. V dnešnom svete už nie je možné kvalitne pôsobiť vo svojom odbore bez možnosti odbornej komunikácie presahujúcej

hranice vlastného národného spoločenstva. Znalosť cudzích jazykov už nie je exkluzívnym duševným vlastníctvom elitnej skupiny vzdelancov, jazyková kompetencia sa stáva obligatórnou súčasťou gramotnosti moderného človeka.

Na základe dlhoročných skúseností z vyučovania cudzích jazykov, najmä latinského jazyka, vo filologických i nefilologických študijných odboroch na rôznych fakultách slovenských univerzít môžem potvrdiť, že všade tam, kde sa nevenovala dostatočná pozornosť rozvoju jazykového vzdelávania študentov, kvalita a uplatniteľnosť absolventov na trhu práce sa znižovala. Som preto presvedčený, že priestor pre výučbu jazykov, ktoré poskytuje Katedra spoločných disciplín na Fakulte zdravotníctva SZU, musí byť naďalej vitálnou súčasťou fakultného vzdelávacieho organizmu. Takto by mali vnímať svoju prácu a zodpovednosť samotní pedagógovia, a verím, že takto vníma ich poslanie a zodpovednosť aj materská fakulta.

V poslednom období, najmä počas covidového obdobia, sme boli svedkami zrýchleného nástupu nových spôsobov komunikácie vo vzdelávacom procese na slovenských vysokých školách a univerzitách. Priznám sa, ocenil som ich prínos. Komunikačné aplikácie, ako MS Teams alebo Zoom, či platforma Moodle sa mi stali prostriedkom skvalitňovania výučby a akéhosi pokojnejšieho, pripravenejšieho odovzdávania informácií, ktorý nadobúdala aj črty individuálneho prístupu. Latinský jazyk nie je jazykom, ktorým sa dnes bežne komunikuje. Ťažisko jeho výučby preto spočíva v posilnenom teoretickom základe rozvíjanom cvičeniami. Ďalšie metódy posilňovania jazykových kompetencií ako konverzácia či používanie audiovizuálnych pomôcok sú značne obmedzené. Preto si práca učiteľa i študenta vyžaduje veľkú sústredenosť a absolútnu zrozumiteľnosť vzájomnej komunikácie. A je dôležité, aby, v prípade potreby, učiteľ latinského jazyka dokázal aj v pracovných podmienkach vytváraných študentmi z neslovenského prostredia spoľahlivo naplňať toto kritérium vyučovacieho procesu, keď sa komunikačným prostriedkom pri vyučovaní latinčiny stáva ďalší jazyk. Preto odbornosť, pedagogická skúsenosť, širšia jazyková kompetencia a technologická zdatnosť učiteľa v oblasti využívania aplikácií a komunikačných platforiem vo vyučovacom procese môže vytvárať solídnu perspektívu pôsobenia učiteľa latinského jazyka pre všetky odbory na Fakulte zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity.

.....
Dr. Mgr. Dušan Kováč, PhD.

Dolný Kubín, 15. 8. 2023